

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

viribus agentis naturalis: sed naturaliter non potest aliquid viribus agentis creati creari: ergo accidentia dependent à subiecto.

26 Vltima particula *essendo extra latitudinem*, &c. ponitur ad excludendum omnes formas substantiales materiales, quæ licet afficiant materiam primam per intrinsecam dependentiam ab ea, non tamen sunt extra latitudinem substantiæ, quia essentialiter substantiæ sunt, de eisque substantia ut sic prædicatur essentialiter, ac proinde continentur in prædicato substantiæ, & intra latitudinem illius essentialiterque constituunt totum substantiale ac intra illud existunt; formæ autem accidentales cum non sint substantiæ, sed potius circumstantiæ illius aut secundariæ entitates comparatæ cum substantia, inde evenit ut sint extra latitudinem substantiæ, & extra totum ordinem substantiæ existant, illa enim vox indicat accidens non constituere rem in suo esse simpliciter in quo distinguitur à substantiali forma, nec pertinere ad complementum entitatis eius, sed esse affectionem superadditam entitati vel completæ, vel per alia prædicata complendæ in suo ordine in quo distinguitur à modis substantialibus, sic explicata definitio accidentis ut sic sumitur ex Arist. 9. *met. in princ.* & 4. & 7. *met. etiam initio*, & ubicumque agit de communi ratione accidentis aut divisione eius in novem genera semper dicit rationem accidentis consistere in hoc, quod sit entis ens, & per varios modos respiciendi substantiam accidentia distinguit, & eisdem locis idem asserit *comment. 12. met. comment. 3.* & hoc sensu potest etiam exponi communis descriptio qua dicitur accidens esse ens in alio.

27 Accidens autem reale intrinsecum quod res dicitur distinguiturque à modis, bene definitur à P. Suariorio, dicendo: est ens aptum ad inhaerendum in substantia; & probatur optime ab ipso; nam imprimis certum est huiusmodi entitatem per seipsum esse aptam ad informandam substantiam tali modo ut illi inhaereat, & ab ea sustentetur, non enim posset hoc actu convenire illi entitati, nisi in illa supponeretur aptitudo, seu capacitas ad illum modum; illa vero aptitudo non potest esse aliquid in re distinctum à tali entitate, ut facile patet rationibus quibus probatur in physicis capacitem materię non distingui à materia, neque aptitudinem informandi à substantiali forma, & in hoc omnes conveniunt, quia esset superfluum fingere illam distinctionem absque vilo fundamento, vel iudicio, nam de illa aptitudine quatenus distinguitur ab accidenti, & quæ informaret accidens, interrogo an supponat aliam aptitudinem distinctam ab ipso accidenti ad recipiendam illam, vel non? si non: ergo nec aptitudo ad hanc distinguitur ab ipso accidenti, quia non est maior ratio unius quam alterius; si distinguitur, iterum redibit interrogatio de illa an distinguitur, & dabitur processus in infinitum. (Rursus illa aptitudo ad acciendum substantiam præcise primo, & ex primario sine talis entitatis illi convenit, & est idem cum illa: ergo est de essentia eius. Probatur assumptum, quia entitas accidentalis non ad aliud ex natura sua instituta est, nisi ut afficiat substantiam: ergo, & à fortiori aptitudo ad informandum per inhaerentiam non distinguitur ab ipso accidenti, quia actuale exercitium istius aptitudinis non est aliquid extra entitatem accidentis: sed est exhibere ipsam

propriam entitatem illius, dando seipsum, & tribuendo suum esse subiecto: ergo aptitudo ad illud exercitium extra entitatem ipsius, ut est substantia producta per illud, non distinguitur ab accidenti: ergo à fortiori aptitudo ad inhaerendum, cuius exercitium adequatum non est extra entitatem illius accidentis non distinguitur ab illo.

Confirmatur, nam ob similem causam probatur in Philosophia aptitudinem materię, & formæ ad unionem mutuam esse illi essentiali, & similiter potentias, & actus specificari ex natura sua ab obiectis.

Accidentia autem omnia comprehendendo tam intrinseca quam extrinseca, non possunt vni-²⁸ ta definitione essentiali definir, quia non conveniunt in vna ratione essentiali illis communi, cum non possit ab illis omnibus vna ratio communis abstrahi, solum enim possunt aliquomodo describi, ut supra retulimus, dicendo esse entitatem aliquomodo denominantem, & afficientem substantiam extra rationem illius existentem, per quam definitionem comprehenduntur tam entitates quam modi accidentales, siue denominantes ut sunt accidentia solum extrinsecus denominantia, quæ proprie, & in rigore non informant eas res, quas denominant, & tamen ille modus denominandi sufficit interdum ad constituendum aliquod prædicamentum seu genus accidentis.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta Adversaria solvuntur.

Ad primum nego similitudinem; nam accidens univiale, quatenus abstrahit à modis, & rebus non per inhaerentiam constituitur, ut probatum est, solum enim accidentia realia per talem inhaerentiam constituuntur, ut patet ex D. Thom. dicente esse in subiecto, non est definitio accidentis, sed è contrario rei, cui debetur esse in alio, & hoc nunquam separatur ab aliquo accidenti, neque separari potest, quia illi rei cui est accidens secundum rationem suam quidditatis semper debetur esse in alio: ubi nota illa Verba (quia illi rei) per quæ denotatur accidens reale, & non modale, nec abstrahens à reali, & modali; unde solum accidenti reali convenit aptitudinalis inhaerentia ut dictum est.

Ad secundum concedo antecedens, & negatur quod sit impossibilis definitio accidentis, ut sic sine inhaerentia, ut patet ex nostra definitione.

Ad tertium nego antecedens, accidens enim ut sic non distinguitur à substantia, quia dicit inhaerentiam, sed propter illa prædicata, quæ in nostra definitione explicuimus in favorem sententiæ P. Hurtado, potest dici quod habitus vitiosus recipiatur per modum actus in voluntate, & in intellectu habitus erroneus: atqui omnis actus est perfectio subiecti: ergo habitus vitiosus est accidens perficiens.

Respondeo falsissimum esse quod omnis actus sit perfectio, nam actus ille qui destruit perfecti-³³ nem debitam alicui, ut deformitas quæ destruit pulchritudinem, & calor qui per modum actus recipitur in aqua, destruit frigiditatem aquæ debitam, non possunt esse perfectiones illorum subiectorum; alias peccatum odij Dei posset absolute dici

dici perfectio naturæ rationalis, quia per modum actus in illa recipitur, quod est absurdum.

34 Secundo potest argui, quia omnis entitas est bona, cum bonitas sit attributum entis; at qui habitus vitiosus est ens: ergo bonus; ergo perficit hominem.

35 Respondeo frivolum esse argumentum, quia aliud est esse bonum transcendente, aliud esse absolute perfectionem, & aliter nominari, peccatum enim, seu odium Dei secundum materiale dicit bonum transcendente, non tamen potest absolute dici perficere hominem, & similiter error, hæresis, licet secundum quod sunt entia, dicant bonitatem transcendentem, nihilominus cum afferant naturæ rationali tale damnum, errandi scilicet, destruuntque in illo veritatem, inde est, quod ponderata ex una parte illa bonitate, ex alia imperfectio propria illarum, damnoque illato homini, minime possit absolute dici perficere talia accidentia subiectum.

QVÆSTIO II.

De varijs Quantitatis acceptionibus.

1 **N**TE QUAM definitionem Aristotelicam explicemus, operæ pretium duxi aliquas nominis quantitatis acceptiones in lucem edere, publicumque proferre, ut hac initiali face præeunte, ut cum olympodoro loquar, quantitatis essentia lucem offundentes, ipsius quasi magnifici cuiusdam edificij secreta penetremus.

2 Primo significat quantitatem perfectionem essentialem, unde talis perfectio ratione huius acceptionis, solet dici quantitas virtutis; unde illud quod est perfectius altero, essentialiter dicitur maius seu habere maiorem quantitatem virtutis, sive huiusmodi quantitas referatur ad ipsius substantiæ excellentiam, sive ad eminentiam virtutis operative, quod his verbis asseruit Divus Augustinus lib. 6. de Trinitate, cap. 3. in his quæ non mole, sed virtute magna sunt idem est maius esse, quod est melius esse, & hoc modo Deus licet nullam quantitatem molis habeat, dicitur habere infinitam quantitatem virtutis, tum ob infinitam perfectionem essentialem, tum ob perfectionem infinitam omnipotentæ, ratione quarum perfectionum magnus ab Hebræa Sireni, Psalmographo nimirum Rege nuncupatur, Psal. 47. cuius exordium dulciter incipit magnus Dominus, & laudabilis nimis, in civitate Dei nostri in monte (ante eius) egregium vero laudandi principium ait Eutichius, laudabilem nimis prohteri, quæ laudare suscepis, suæque magnitudine superiorem omni laude exegerat hoc verbis multis author Ecclesiastici, & Augustinus confessiones suas hinc orditur, consonat his verbis Plaf. 95. 1. 5. ubi eadem pene verba repetit, quoniam magnus, inquit, Dominus, & laudabilis nimis, terribilis est super omnes Deos, gloriam Dei, & mirabilia (ait Guanicus Abbas omni scientiarum genere, non leviter intinctus), etiam opera laudum præconijs prædicatione digna confirmat, quia magnus est in potentia, sapientia, iustitia, bonitate, & omnibus attributorum perfectionibus, quam quis vilo modo queat apprehendere; atque infinito intervallo superat, quantalibet cuiuscunque laudationem: sed & talis est, inquit Chrysostomus, quem supra cunctos, qui dicuntur Dij, & à suis timentur cultoribus in summa omnes habeant venerationem, ac timorem; denique infra dignitatem, & meritum huius Dei optimi maximi asserit linguas esse laudantium, nec illi quemquam (sive qui vere, sed per participationem, seu qui falso, & superstitiose dicatur) Deum comparandum esse: sed omnibus formidandum, & venerandum; nolite contemnere parvum, ait Augustinus, tam multa passum: parvus factus est, quia parvi eratis, intelligatur magnus, & in illo magni eritis, quid dicta est lingua parva ad laudandum magnum dicendo, nimis, valde significat *ἄλλο, μέγα, ὅσον* emit vocem, & dedit cogitationem, quod sapiat tamquam dicens quod sonare non possum, tu cogita, & cum cogitaveris parvum erit tale illud Anselmi prolog. cap. 15. Domine non solum es quo maior cogitari nequit: sed est quiddam maius, quam cogitari possit, quoniam namque valet cogitari esse aliquid huiusmodi, si tu non es, hoc ipsum potest cogitari aliquid maius te, quod fieri nequit, magnus enim est, & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non est finis, ait David Psal. 144. non modo secundum perfectionem: sed præterea secundum perfectionem, cum qua cuiusvis creaturæ comparata perfectio instat puncti reputatur ad quantitatem infinitam, imo cum exacta proportio esse possit minus, quodammodo quam nihil, ita ut à creatura nullam proprie facere acceptionem ad creatorem.

Secundo significat apud Iurisperitos, quantitas etiam modum l. 97. ff. de verb. oblig. in qua quod initio Marcel. quantitatem dixerat postea modum vocat, sic quantitatem patrimonij, operis, transactionis, legatorum, aquæ, dotis, momentum hæreditatis, operis pretij, vurarum, &c. dicuntur l. 21. in fin. ff. de novi. oper. num. leg. 15. ff. de nul. test. l. 72. l. 73. ff. ad leg. falsi. l. 45. ff. de sol. l. 20. ff. de manu vind. l. 4. co. de hæc. vel. ar. l. 9. C. de dona. inter vir. & vxor. l. 24. ff. de præscriptum quantitas nūmi proprie, & recte dicitur æstimatione illa publice constituta, qua quanti loco bis sit intelligitur, tradit Duar. lib. 1. disp. ann. cap. 6. cuius quantitatis nota, & signum est character, qui nūmo imprimitur, ut Aristoteles lib. 1. Polit. ostendit, & sic accipienda sunt Vlpiani verba in leg. à divo Pio addicantur ea quantitate, id est valore, ut vulgo loquimur, & æstimatione, quanta est summa, quæ debetur: nisi forte pluri, aut minoris valeant alteruter, id est debitor, aut creditor nec parum ea verba negotij exhibere Alciato parod. lib. 6. cap. 3. & in leg. creditor, ff. de rebus creditis; unde etiam pro pretio, & valore apud Paulum, lib. sent. 2. cap. 32. servus, qui furtum fecerit. Damnum quod dederit nisi id pro sui quantitate Dominus res arcire paratus sit, voxæ deli potest, præterea quantitas in iure civili opponitur corpori leg. 34. §. 2. ff. de leg. 2. quomodo autem differat vide Cuiacium 14. observat. 9. Huom. 15. in hac autem acceptione sic definienda videtur res cuius visque ac momentum vel solum, vel præcipue spectatur Vlp. l. 34. ff. de leg. 1. Paul. leg. 87. ff. de leg. 2.

Terrio, & propriissime significat molem corpoream secundum quam aliquid dicitur extensum, & in illa possumus assignare multas partes impenetrabiles